

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 GRUDNIA 1931 R.

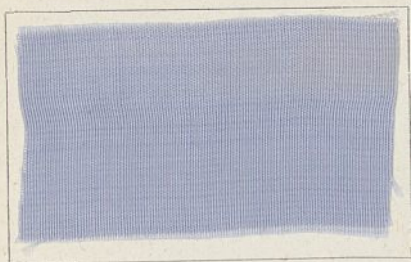

Z PRZEMYSŁU SZTUCZNYCH WŁÓKIEN

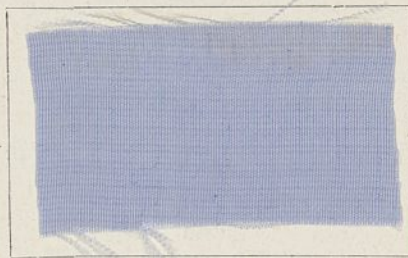
Echem posunięć w zakresie stawek celnych na t. zw. „vistrę” był szereg artykułów w codziennej prasie łódzkiej, oświetlającej różne strony zagadnienia. Dominował naogół pogląd, że „vistra” (t. j. przędziwo, składające się z krótkich włókien, otrzymywane w sposób analogiczny do produkcji sztucznego jedwabiu wiskozowego) nie powinna opłacać przy imporcie prawie żadnych stawek celnych. Teza ta broniąca była przedewszystkiem przez niemieckich eksporterów „vistry”, którzy zresztą nie dołącznie zdemaskowali swe wystąpienia, formułując je w fatalnej, najeżonej germanizmami i prowincjonalizmami polszczyźnie, stanowiącej — właściwie mówiąc — język niemiecki, pisany polskimi słowami. Trudno się dziwić eksporterom jakichkolwiek towarów do Polski,

piero tak brzemiennie w skutki posunięcia — witać należy z najwyższym uznaniem. Stwierdzić więc możemy, że produkcja „vistry” w Polsce całkowicie może już obecnie pokryć zapotrzebowanie wewnętrzne, stojąc pod względem jakości na poziomie, nie ustępującym produktowi importowanemu.

Okoliczność ta została potwierdzona doświadczeniem przędzalni jednej z najpoważniejszych łódzkich fabryk włókienniczych, ponadto zaś można ją udowodnić „ad oculos”. Naklejone obok siebie próbki tkaniny z „vistry” (w wątku) pochodzenia krajowego i pochodzenia zagranicznego nie wykazują żadnych zupełnie różnic, zaś badania technologiczne przeprowadzone nad obydwoma tkaninami dowiodły identycznych zupełnie ich właściwości.

Tkanina z produktu krajowego

Tkanina z produktu zagranicznego

że starają się za wszelką cenę ułatwić wprowadzanie do Polski interesujących ich artykułów. Nie może natomiast nie budzić zastrzeżeń stanowisko przemysłu włókienniczego, który również domaga się wprowadzenia ulg celnych na „vistrę”.

Spór ten nosi jednak cechy ogólniejsze, niż obrona stanowisk przemysłu włókienniczego i wytwórczości sztucznych włókien. Zauważyć bowiem należy, że zainicjowanie w Polsce produkcji „vistry” stanowi poważny postęp techniczny przemysłu chemicznego, tem więc godny zanotowania, że w obecnym kryzysowym roku najdrobniejsze nawet — a cóż do-

Zarówno więc względy techniczne, jak gospodarcze (konieczność wzajemnego ustosunkowania stawek celnych na przędzę sztucznego jedwabiu i na „vistrę”) wskazują, że ochrona celna tego artykułu jest niezbędna. Ponadto zwrócić trzeba uwagę, iż w pewnych wypadkach przędza jedwabiu sztucznego może być zastąpiona przez „vistrę”, i skoro pierwszy z tych artykułów ma zapewnioną należytą ochronę celną, to już logiczna struktura taryfy celnej i względ na całokształt warunków pracy przemysłu sztucznego jedwabiu domagają się utrzymania obecnie obowiązującej stawki celnej na „vistrę”.

TENDENCJE WYWOZOWE W PRZEMYSŁE CHEMICZNYM

Wywóz produktów chemicznych w czasach dodatniej konjunktury w Polsce rozwijał się stopniowo, jednakże posiadał charakter raczej tranzakcyj ubocznych lub sporadycznych i w niewielu tylko wypadkach rynki zbytu organizowane były w szerszej skali, planowo i systematycznie. Ponieważ w wielu dziedzinach produkcji chemicznej przemysł nie pokrywał całkowitego zapotrzebowania kraju, przeto siłą rzeczy uwaga wytwórców skierowana była przeważnie na rynek wewnętrzny; rynki obce uważane były jako drugorzędne źródła sprzedaży na wypadek, gdy rynek wewnętrzny zawodził. Dopiero w miarę rozwoju przemysłu wywóz zaczął odgrywać poważniejszą rolę, zaś w dobie kryzysu gospodarczego w Polsce stał się koniecznością życiową i nieodzownym składnikiem życia fabryki. Skurczenie rynku wewnętrznego oraz spadek cen zmuszały do szukania nowych odbiorców poza granicami kraju. Rozpoczęto wywozić cały szereg artykułów, co do których doniedawna istniały utrwalone poglądy o zupełnej niemożności konkurowania z innymi eksporterami.

Dla przykładu zacytować można, że zaczęto wywozić z powodzeniem polskie sole potasowe do Anglii, Holandji, Szwecji i innych krajów, nie zważając na konkurencję potężnego Kalisyndykatu; polskie artykuły farmaceutyczne zdobywają rozgłos w Palestynie, w Grecji, w Turcji i innych krajach bałkańskich, przewyższając w wielu wypadkach specyfikę francuskie i niemieckie o wyrobionej marce; wyroby azbestowe pojawiają się w Szwecji i w Jugosławii; cerata polska zdobywa uznanie na wielu rynkach dzięki wysokiej jakości towaru. Jednocześnie przemysł polski zaczyna wchodzić na najdalsze nawet rynki wskutek polepszenia techniki eksportowej; biel cynkowa, karbid, nawozy sztuczne, klej, jedwab sztuczny, materiały wybuchowe i inne artykuły rozszerzają stale zasięg zbytu. Kryzys gospodarczy jakgdyby wydobyl z ukrycia zdolności potencjalne, wzmógł energję eksportera i zmusił go do bardziej sprężystej akcji, wskutek czego charakter i kierunki wywozu produktów chemicznych uległy daleko idącym dodatnim przeobrażeniom.

Pomimo jednak tak wyraźnych postępów — w ostatecznym rezultacie wywóz maleje. Podwyższenie ceł w Anglii, w Szwecji, w Austrii i w Italji, ograniczenia dewizowe w licznych krajach oraz załamania się kursu walut, coraz ostrzejsza konkurencja eksporterów — uniemożliwiają wywóz albo też redukują go do minimalnych granic. Zawarte traktaty preferencyjne wpływają ujemnie na stosunki eksportowe z poszczególnymi krajami, zaś ostatnie wiadomości o projektowanej reglamentacji przywozu w Czechosłowacji jeszcze bardziej komplikują sytuację. Nieliczne tylko rynki zbytu

w Europie można uznać za korzystne dla eksportu produktów chemicznych.

Badając zagadnienia przyszłości wywozu produktów chemicznych, można już dzisiaj zaryzykować twierdzenie, że rynki europejskie należy traktować jako rynki drugorzędne, natomiast największy nacisk należy położyć na systematyczną organizację rynków odleglejszych, jak Afryka, Bliski i Daleki Wschód, Ameryka Południowa, Indje i t. d. Rynki te odznaczają się znaczną chłonnością, wzrastającą stale w miarę rozwoju kultury; konkurencja nie przybrała jeszcze na tych rynkach form tak ostrych jak w Europie lub w niektórych krajach amerykańskich; protekcjonizm celny nie dotarł do tych ośrodków, bądź też posiada cechy stosunkowo łagodne.

To też uwaga eksporterów już dzisiaj zwraca się w stronę tych rynków, aczkolwiek opóźnienie ich wymaga bardzo wiele pracy, kosztów, wysiłków organizacyjnych i doświadczeń. Niektóre fabryki chemiczne zaczynają się w nich powoli orientować i można przewidywać, że w najbliższych latach wywóz ten zwiększać się będzie stopniowo.

KRONIKA

Dn. 2 grudnia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego. W związku z objęciem przez p. inż. Tomisława Morawskiego stanowiska Naczelnego Dyrektora Gwarectwa Rybnickiego i zrzeczeniem się mandatu członka Zarządu Związku — uchwalono wyrazić p. Morawskiemu gorące podziękowanie za owocną i życzliwą wieloletnią współpracę ze Związkiem Przemysłu Chemicznego. Skład Zarządu Związku został skompletowany przez kooptację Generalnego Dyrektora Sp. Akc. „Lignoza”, p. inż. Leopolda Szefera.

W skład Związku Przemysłu Chemicznego przyjęto następujące przedsiębiorstwa: Sp. Akc. „Gdyńska Olejarnia” w Gdyni i „Centralne Biuro Sprzedaży Wyrobów Polskich Fabryk Obuwia Gumowego” w Warszawie, grupujące wszystkie niemal polskie fabryki obuwia gumowego.

Zarząd zapoznał się ze stanem prac w zakresie doraźnych zmian obecnie obowiązującej oraz budowy nowej taryfy celnej, wysłuchał sprawozdania z bieżących prac Związku oraz sytuacji finansowej, wreszcie omawiał aktualne zagadnienia przemysłu tłuszczowego.

Min. Komunikacji przystępuje do opracowania związkowej taryfy polsko-jugosłowiańskiej, której zadaniem będzie ułatwienie i potaniecie przewozów w obrotach z Jugosławją. Fabryki, należące do Związku Przemysłu Chemicznego, zechcą nadesłać informacje, jakie artykuły chemiczne należy włączyć do tej taryfy.

Dn. 12 grudnia r. b. odbyło się organizacyjne posiedzenie Muzeum Przemysłu i Techniki, pod przewodnictwem Prezydenta m. st. Warszawy, p. Inż. Słomińskiego.

Zebrani przyjęli projekt statutu Muzeum oraz powołali członków Rady w ilości kilkudziesięciu osób. Prezydjum Rady tworzą pp. Inż. Słomiński, Prof. Ponikowski, Inż. Jackowski. W skład Zarządu weszli pp. Inż. Śliwiński, Prof. Czochrański, Prof. Płuzański, Inż. Sommer, Inż. Wilkoński, Płk. Czuruk, Inż. Jackowski. W skład Sekcji Chemicznej weszli pp.: Inż. Bajer, Inż. Berger, Dr. Berlinerblau, Inż. Dąbrowski, Inż. Eborowicz, Inż. Ekerkunst, Inż. Ginsberg, Grzybowski, Inż. Kączkowski J., Inż. Kączkowski W., Prof. Kling, Inż. Kwiatkowski, Inż. Lachert, Dr. Landau, Liciński, Płk. Masny, Inż. Nowakowski, Olex, Inż. Ppłk. Orzechowski, Dr. Otolski, Inż. Płuzański, Inż. Podraszko, Inż. Prot, Inż. Śliwiński S., Inż. Śliwiński T., Inż. Sommer, Inż. Swierczewski, Inż. Tupalski, Inż. Wiślicki, Inż. Wojnar, Inż. Zamoyski.

Prezydjum Sekcji Chemicznej tworzą pp.: Inż. K. Ginsberg, Inż. J. Podraszko, Inż. A. Tupalski.

Prace nad budową nowej taryfy celnej posuwają się naprzód w żywym tempie. Jak już donosiliśmy, specjalnie wyłoniona pod przewodnictwem p. prof. S. J. Okolskiego, a przy współudziale przedstawiciela Związku Przemysłu Chemicznego, komisja celna wszystkich Izb Przemysłowo - Handlowych zakończyła swe prace. Wnioski, dotyczące przede wszystkim stawek celnych, przyjętych w swoim czasie przez komisję międzyministerjalną, są obecnie przedmiotem badań tejże komisji. Dział chemiczny nowej taryfy celnej został już prawie całkowicie przejrzany, stanowiąc obecnie gotową i skończoną całość. Badanie pozostałych części taryfy celnej jest w toku.

O terminie wejścia w życie nowej taryfy celnej trudno jest mówić; należy jednak sądzić, że może już w ciągu niedługich miesięcy ujrzeć ona światło dzienne.

PRZEGLĄD PIŚMIENICTWA OBCEGO

Księgarnia Trzaska, Evert i Michalski (Warszawa, Krakowskie Przedmieście 13, gmach hotelu Europejskiego) nadsyła nam następujący spis ostatnio opublikowanych książek z zakresu chemii i technologii chemicznej:

- Wolff H.** — Vergleichende Untersuchung von Trockenstoffen. Mit 138 Abb. Mk. 4.50.
Zimmer Fr. — Nitrocelluloseesterlacke und Zaponlacke, ihre Rohstoffe und Verwendung gebiete. Mit 51 Abb. Lw. mk. 16.50.
Kessner A. — Neuzzeitliche Werkstoffe für den chemischen Apparatebau. Mk. 2.—
Wagner H. und G. Hoffman. — vergleichende Untersuchungen über Substrat — und Verschnittfarben. Mit 72 Abb. im Text. 6 Taf. Mk. 6.50.
Martiny P. — Laboratoriumsbuch für die kolorimetrische

Wasseruntersuchung. Mit 25 Abb. im Text. Mk. 6.80. geb.

- Taschenbuch** für Parfümerie und Kosmetik. Hrg. v. Davidsohn u. Rietz. Lw. Mk. 12.50.
Grasser G. — Chemie und chemische Technologie tierischer Stoffe. Eine Einf. in d. angewandte Zoochemie. Lw. mk. 17.60.
Piatti L. — Dampfdrucke binär Gemische und ihre Bedeutung für die Absorption flüchtiger Stoffe. Mit 6 Abb. Mk. 4.80.
Schwyzler J. dr. — Die Fabrikation pharmazeutischer und chemisch-technischer Produkte. Mit 126 Text.-abb. Lw. Mk. 42.—
Dralle R. — Die Glasfabrikation. 2 Aufl. Bd. 2. Lw. Mk. 64.—
Edwards J. — Aluminium-Bronzepulver und Aluminium-Farbe. Mk. 3.50.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 101 z dn. 25 listopada 1931 ukazała się pod poz. 771 Ustawa z dn. 7 listopada 1931 o zmianie niektórych postanowień Ustawy o państwowym podatku dochodowym.

Ustawa ta precyzuje pojęcie dochodów z tantjem oraz wprowadza zasadę kumulacji dochodów przy obliczaniu wymiaru państwowego podatku dochodowego.

W Dz. Ust. Nr. 101 z dn. 25 listopada 1931 ukazały się pod poz. 772, 773, 774, 775 Ustawy z dn. 7 listopada 1931 w sprawie czasu pracy w przemyśle i handlu, tudzież pracy młodocianych i kobiet.

Ustawy te realizują znane ogólnie tendencje w kierunku możliwości skracania czasu pracy oraz zatrudnienia młodocianych i kobiet — w związku ze zwalczaniem bezrobocia.

NIEZBĘDNY DLA KAŻDEGO PRACOWNIKA
W PRZEMYSŁE I NAUCE CHEMICZNEJ

INFORMATOR CHEMICZNY

WYDANY PRZEZ ZWIĄZEK
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO R. P.

obejmujący źródłowe i szczegółowe informacje w zakresie przemysłu chemicznego, statystyki produkcji, źródeł nabycia, obrotu zagranicznego artykułami chemicznymi, instytucyj chemicznych, nauczania chemii, danych bibliograficznych, naukowej organizacji i normalizacji, ustawodawstwa chemicznego, systemu celnego, ochrony własności przemysłowej, umów handlowych, systemu taryf kolejowych oraz zawierający spis chemików polskich, jest do nabycia we wszystkich księgarniach w cenie złotych 10.— za egzemplarz.

— Skład główny w Domu Książki Polskiej —

